

VESPALLA HAMMERFESTIIN

Tim ja Eda 1967

Kansakoulun viidennellä luokalleni tuli eräs kaveri, Lönnströmin Tim. Ystävästyimme; meitä opettaja Annikki Heikkilän V/B-luokalla muiden muassa oli Hannu Koskinen, Mauri Mann, ja Hannu Westman Porvoon Suomalaisessa Kansakoulussa Aleksanterinkadun varrella.

Varsinkin Timin kanssa liikuimme Porvoon seudulla polkupyörin. Timillä oli sininen *Crescent* vaihdepyörä jossa oli 3 vaihdetta ja jalkajarru **Torpedo**-vaihdenvain. Olin saanut Aito-sedältäni *Raleigh*-vaihdepyörän. Siinä oli **Strumery Archer**-vaihdenvain, samoin 3-vaihteinen mutta vannejarrut. Erikoista punaisessa pyörässä oli, että sen valaisimen dynamo oli takapyörän navassa jossa oli paksunnos kuin siinä olisi ollut jarru jota siinä ei ollut vaan mustasta bakeliittilaipasta lähti kaksi johdinta runkoputken sisään ja etuhaarukan vierellä sitten nousten lampulle joka oli erikoisen tehokas. Eikä dynamoa häirinnyt yhtään sade tai räntä!

Aito-setäni oli Helsingin kaupunginorkesterin toinen viulisti ja joskus saattoi nähdä hänet televisiossa, kun orkesteri esiintyi (äiti huusi katsomaan, näkyykö Aito-setää?) Leppävaarassa asuva Aito-setä pyöräili kesäisin joko perheensä (vaimonsa; alakansakoulun opettajattaren Inkerin ja myöhemmin myös Paula-tyttärensä kanssa) tai Arttu-setäni tahi ystävänsä Ossin kanssa ympäri Suomea, satoja kilometrejä retkillään.

Sellaiset retket 'rassasivat' tietysti myös polkupyörää joten sitä osti muutaman vuoden välein uuden pyörän.

Ensimmäinen vihreä, jossa oli koteloidut ketjut; joutui Lahteen Matti-serkulleni ja olin kieltämättä aika kateellinen. Sitten vaihdettiin jälleen uusi englantilainen Raleigh ja sain edellisen pyörän ihan ilmaiseksi Aitolta.

Olin tietysti vallan 'otettu' ja sitten lähes joka ilta lähdin ajelemaan Kaivokatu 9:n pihalta milloin minnekin päin Porvoota ja lähiympäristöä.

Usein matka ensin johti Kaivokadun mäkeen, katsomaan oliko Timi kotona. "Moi! Mitäs ukko? Minnes mentäs?"

Vuodet kuluivat, kunnes eräänä päivänä oli Lönnströmien eteisporstuan vieressä Kurren (Timin ottoisän) **Trabantin** vieressä sininen *Crescent*-mopedi.

Sitä sitten ihmettelemään mutta nyt olimme eri paria. Muutaman illan Timi - musta nahkalätsä huolellisesti suitability hiuksillaan - jaksoi roikkua katuviertiä minun polkiessa henkijieverissä perässä. Sitten Timillä oli yhä useammin 'menoa'.

Macee Segersträle & Tim Lönnström Martantiellä 1971

Pari-kolme vuotta kulki näin, Timi oli Garros-autolla varaosamyynä - eikun sitä ennen Heimo Heinon liikkeessä apupoikana.

Itse jaoin Uusimaata aamuyöstä eteläisiin 'kaupunginosiin'. Oli onneksi vaihdepyörä.

Sitten tuli se skootteri. Valkoinen. Vespa Super Sport 200.

Jee! Se oli tosi upee. Se oli kaikkein suurin ja nopein skoottereista, oikea sportti. Timi kävi **Gulf**'in huoltikalla Mannerheiminkadulla tankkaamassa 4-prosenttista ja sai muoviset "hevosenkengät" jotka liimattiin pensakorkin viereen teippitarralla. Ne olivat kelmeän oranssit ja loistivat valkean skootterin pullealla perällä!

Mutta sillä skootterilla sai sitten kuljettaa kyytiläisiä. Pääsin Timin kanssa ajelulle ja sehän oli jännittävää. Timillä oli sellainen kypärä, vaaleansininen jossa oli valkeat kyljet.

Ihan alkuaikoina lähdimme Loviisantielle kokeilemaan kuinka 200 ccm kulki. Otittelimme jo autoja kaksi päällä ja mittarissa oli Timin mukaan 120 ! Erästä pirssiä yritimme juuri ohittaa kun altamme kuului "BRÖÖÖÖÖÖÖÖÖÖ....." ja vauhti loppui kesken vasemman kaistan! Auto ajoi oikealta ohi ja hiljensimme tien viereen äsken ohittamiemme autojen kuljettajien katsoessa vahingoniloisesti. No, 4-prosenttinen oli vähissä. Varahanaa ja pari potkaisua niin Piaggio pörisi jälleen mutta sitten oli syytä lähteä Gulfille tankkaamaan.

Timi kokeili erilaisilla 'alkuaineilla'. Apteekista nitrometaania ja sekoitus tankkiin, AI PERKELE kuinka Vespa kulki! Hyökkäsi etupyörä ilmassa sinisen savun pursutessa takaa. Pakovaimennin hehkui punaisena ja Timi säteili ohjaustangon takaa. Sitten se loppui!

Kumma käyntiääni kuului hetken ja sekin vaimeni tuhinaksi. Eikä kone lähtenyt käyntiin vaikka kuinka potki ja potki. Autoin työntämään pitkin parkkialuetta mutta vain kumma 'tuskutus' kuului pakoputkesta. Timi huolestuneesti tutkimaan, olisikohan tulppa mennyt? Saattaa olla väärä lämpöarvo....

Ei puristuksia ollenkaan. Työnsimme Vespan ylämäkeen (no olipa raskas vehje) Kaivokatua Timin pihalle jossa suojakannet moottorin kupeista auki ja hylsyavain käteen. Oikein arvattu, reikä männässä! Ilme kuskin naamalla ei ollut julkaisemiskelpoinen.

Elfingiltä tilattiin Hesasta matkahuollon kautta uutta alumiinia koneeseen ja kasaan. Kyllä se sitten taas kulki.

Eräänä kauniina kesänä 1967 totesimme päässeemme kesälomalle, minä Järvenpään ammattikoulusta, Timillä oli kaikei kesäloma. Hän oli jo keväästä ollut Helsingissä töissä **Metro-Autossa** Hakaniemessä. Sekin oli **GM**-edustaja ja Timillä oli kokemusta Porvoon piiriedustajan **Garros-Auton** varaosamyynnistä. Nyt kun oli tuo skootteri, niin eihän matka Hesaan ollut matka eikä mikään.

Olin Järvenpäässä ammattikoulussa auton asentajan kolmivuotisella oppilinjalla. Kesälomat tulivat itse kullekin.

Mietimme muutaman illan mitä lomalla tekisimme ja jotenkin, enemmän pikkuhiljaa hiipien kuin suoranaisena suunnitelmana tuli mieleen lähteä vähän katselemaan Suomea. Skootterin selästä.

Erityisesti meitä kiehtoi "4"-tie halki Suomen.

Tuuminnasta toimettomuuteen. Karttaa selattiin ja pähkäiltiin. Nelos-tie. Minne se vie? Sormi luiskahti Karigasniemen kohdalla yli valtakunnanrajan... Äidit siunailivat lapsiaan; mitä ne nyt aikovat?

Perjantai oli 2 päivä kesäkuuta. Pakaaseja oli eteiset pullollaan. Loma alkoi aivan todella. Soittelimme puhelimitse jo 'aamusta', eli ennen puolta päivää. Timi oli ensin pakkaamassa, sitten huoltamassa Vespa; syömässä, pakkaamassa, pesulla ja vihdoinkin pukeutumassa. Odottelin innolla, ja saapuihan se puksutteleva kuorma Timeineen ikkunamme alle. Äiti 'pulppusi' hyviä neuvoja kerätessäni kamat käsiini ja Kaivokatu 9'n porttikongissa lastasimme vielä minun tavarani kaiken kukkuraksi.

Ylläni oli valkea anorakki jonka olin ostanut viime tammikuussa Järvenpäästä paikallisesta **ELANTO**-tavaratalosta. Siinä oli kokonaista neljä (4) taskua kun tavallisissa anorakeissa oli vain yksi! Kaksi taskuista oli edessä, päällekkäin hiukan kapeampi ylempänä, toinen leveämpi isompi alempana lomittain. Ja sitten oli kunnan sivutaskut siinä missä taskujen pitikin olla. Ja kaikissa oli kunnolliset vetoketjut!

Vespaan oli asennettu etutavarateline takimmaisena lisäksi, muuten ei olisi ollut toivoakaan kuormaston seuraamisesta. Tosin etutelineelle ei voinut mielinmäärin lastata miten paljon vain, sillä olisi toivottavaa, että etuvalo sentään näkyisi pinon yli. Oikeastaan oli suotavaa, että kuljettaja näkisi vähän minne oland menossa.

Timin tavarat tuntuivat täyttävän jo etu- ja takatelineet, joten minun vielä suurempien kuormien kanssa oltiin hetken ihmeissämme. No, ei auttanut. Timin kuorma siirrettiin eteen ja ruskea kassi sekä 10 ltr muovinen varakanisteri jalkatilaan 'mustekalalla' kiinni. Kassini, makuupussini joka oli lainassa varatuomari Kai Rosendahl'in perheeltä, ja Telta, jota jo ensimmäisen yön jälkeen nimitimme 'kahden hengen makuupussiksi'; täyttivät sitten takatelineen.

Vilkutin äidille ja kapusin tavararöykkiön eteen takatuhdolle, ja Timi kävi puikkoihin. Polkaisulla Vespa käynnistyi ja muutamat alkumetrit olivat hiukan huojuvia kunnes Tim tottui poikkeuksellisen korkealla olevaan painopisteeseen.

Vanhan sillan yli uudelle Mäntsälän 55-tielle. Lahteen, Vääksyyn ja pohjoiseen.

Olimme lähteneet kuumassa iltapäivässä joten Jyväskylään oli matkaa ja lähestyimme hämärtyvän illan myötä pienessä tihkusateessa kaupunkia.

Valkea anorakkini tummui sateen piiskatessa ja sai Timiltä uuden nimen: imupaperi! Olihan se kieltämättä aika kolea vaatekappale kostealla.

Saimme hetken etsiä leirintäaluetta mutta löytyihän se kaupungin tuolta puolen.

Tuomiojärvi Camping.

Olihan mukanamme se telttamuovi joten iltapalan jälkeen ja kierrettyämme harmaassa illassa alueen 'nähtävyydet' katsomassa ja ostamassa hihamerkit kummallekin sommittelimme itsemme sateensuojaan unettavasti ropisevan katon alle.

Harvinaista kyllä, nukuin pitempään kuin Timi joka koleasta aamusta riehaantuneena päätti kerrankin herättää kunnolla minut ja veti minua makuupusseineen teltasta jalat edellä nurmikolle. Jolloin makuupussin jalkopää ratkesi! Kun se oli vielä lainapussi! Kärtyyisenä moisesta herätyksestä suutuin Timille joka oli kyllä hämillään siitä ratkeamasta josta pilkisti sukkajalka.

Närkästyneesti suoritettuani vääräoppisen heräämisen pukeuduin ja lähdimme keittokatokseen valmistamaan aamupalaa.

Sitten "kutpai" koko Tuomiojärvelle ja telta kasaan, pakaasit kahdelle 10" pyörälle ja maisemaan.

Jyväskylästä lähtien 4-tie pohjoiseen on 'laakeeta - pitkää - aakeeta'. Siinä oli sitten istumista tuulen tuivertamana.

Tankataan, välipala, ja menoksi. Tankataan, välipala, ja menoksi. Tankataan, ja menoksi.

Tankataan, välipala, ja menoksi.

300 km oli tosi ankeaa. Maisemat kertyivät vähänlänäksi tasangoksi. Nuokuin takapenkillä silmäillen maisemia vaisuna.

Sillä välillä ei juuri kummempaa kylää olekaan.

Ojia joilla on outoja nimiä: Kalajoki, Pyhäjoki, Siikajoki. No sitten Oulujoki ja Oulu.

Nallikari

Leirintäalue. Nallikari. Tuosta vasemmalle... Ei näy? Ei vielä. Ollaanko oikealla tiellä? Oli se viitta siellä, Nallikari. Joo. Missäs me ollaan?

Huutelemme toisillemme kypäräin alle, huolestuneina. Olemme ajaneet jo kilometrikaupalla. Eikä muuta kuin lepikkoa, koivikkoa. "Tuolla!" Timi hihkaisee ja vääntää kaasua, retkahdan tavaroiden päälle, onneksi ne ovat kunnolla kiinni, muuten keikahtaisin kuin eno veneestä.

Nallikari. Koivikkoa, soputeltoja. Huoltorakennus.

Taloksi. Pystytämme telttamme melkein keskelle koivuista aluetta - sopivan lähelle sitä huoltorakennusta muttei liian, sillä teltannaruihin kompastelevat vessanetsijät eivät ole mukavia.

Ja toki taloustöihin. Kahvia kiehauttaen nokkapannussa, äidin tekemiä makkaravoileipiä matkaeväänä.

Läps! Hytynen! No, tiskaamaan. Ilta jälleen hämärtäy.

Huoltorakennuksessa oli kaksi tyttöä, silittämässä hameitaan. Jotka eivät olleet heidän yllänsä. Tosin muita vaatteita oli. Timi keikahti juttelemaan niitä näitä minun seurattessa enemmän sivusta asiaa.

Tytöt olivat muualle päin menossa. Eikä lastattuun skootteriin olisi liftareita varmaan mahtunutkaan.

Jutun juurta ei kovin pitkälle riittänyt, joten joudimme kohta jotenkin nukkumapuolelle.

Tosin hyttysset tekivät siitä vauhdikkaan tapahtuman. Kesti hyvän aikaa, ennenkuin teltassa oli ininätön ilmasto. Telttakankaan läpi kyllä kantautui jatkuva itikoiden humina....

Telttaretkeilyn arki jatkui aamusella. Kasseja, muoveja, narua, mustekaloja, saappaita, kattila, eväspussi, ajohanskat, oikea saapas, - onks tää, hei sun?- pyyheliina, nenäliina, kassi, voimapaperia, - eiku tää on sun saappaas! - kypärä, villasukat, telttakiilapussi, lompakko? **-Hei missä mun lompakko on?!**, Vespan avaimet, - eiku se ohjauslukon avain, höhlä!- mun saappaat, isän perintöpartakone, kattilat kassiin, - miksei ne nyt mahdu? - vaikka evätkin on syöty. Ja kaulaliina....

Olin jo nuoruudessani (sic) paljon lukenut sotaromaaneja ja sotahistoriallisia teoksia. Niiden kaikki erilaiset sotakoneet olivat erityisesti kiehtoneet mieltäni, ja nyt sitten siinä istuessani maisemanvaihtokoneen selässä kuvittelin millaisia saksalaisia tankkeja ja kuorma-autoja sekä sotilasmoottoripyöriä olikaan vyörynyt juuri tuon painanteen kautta Jäämeren rintamalle! Panssari IV'sia, Büssing-kuormureita, esikunta-Mersuja ja maasto-BMW-sivuvaununpyöriä MG34 sivuvaunun kateessa. Silmäni yritti hahmottaa vielä telaketjun painaamaa rantapenkassa. Matkapa sujui rattoisasti.

Kesällä 1989 ajoin - tällä kertaa tarkoituksella - tarkoituksella ZAS-217'llä, Sunnyllä - samaa rantaa Kemijokivartta pohjoiseen muistellen 22 vuotta aiemmin tekemäämme matkaa. Olin juuri ostanut Hobby Hall'ista kannettavan CD-soittimen jonka sai kytkettyä autostereoihin.

Ja yksi ensimmäisistä CD-levyistä oli CONNOISSIEUR COLLECTION'in kokoelmalevyisarjan "25 YEARS OF ROCK'AND ROLL-MUSIC" alkuperäisäänitteitä vuodelta 1967:

HEY JOE, Jimi Hendrix Experience
STANGE BREW, Cream
SAN FRANCISCAN NIGHT, Eric Burdon Animals
WATERLOO SUNSET, The Kinks
EXERPT FROM A TEENAGE OPERA, Keith West
KITES, Simon Dupree & The Big Sound
I'M A BELIEVER, Monkees
MASSACHUSSETS (THE LIGHTS WENT DOWN), The Bee Gees
I'VE BEEN A BAD BAD BOY, Paul Jones
BABY NOW THAT I'VE FOUND YOU, The Foundations
A WHITER SHADE OF PALE, Procol Harum
LET THE HEARTACHES BEGIN, Long John Baldry
DEATH OF A CLOWN, Dave Davies
THE LETTER, Box Tops
NIGHTS IN WHITE SATIN, Moody Blues
LET'S GO TO SAN FRANCISCO, The Flower Pot Men
DEDICATED TO THE ONE I LOVE, The Mamas and The Papas
ZABADAK, Dave Dee & Dozy Beaky Mick & Tich
CARRIE ANN, Hollies
PUPPET ON A STRING, Sandie Shaw

ja soittelin niitä tosi kovaa, muistellen melkein kyneleet silmissä matkaamme ajaessani hiljalleen tuota Tervolan tietä pohjoiseen!

Kukkuroilleen lastattu Vespa huojui ajaessamme portille. Selvitys portilla ja - aijaa, se hihamerkki piti ostaa – sitten takaisin sinne "4"-tielle ja vasempaan: pohjoiseen!

Oulussa oli komeat sillat sen joen yli ja menimme myös kaupungin läpi. Sitten jotain tietä pohjoiseen. Simojoki. Kemi.

Tie vaan muuttui kovin heikoksi ja kapeaksi. Mutta reippaasti vain pohjoiseen.

Skootteri pörisi terhakasti, maisema vaihtui. Puut pienenivät, mäet suurenivat. Sitä oli jo pitkään ajettu ennenkuin käsitimme olevamme **vanhalla** tiellä! Tervolan kirkonkylän vaiheilla. Todella mahtava Kemijoki valui vastasuuntaan

vasemmalla puolella. Tie kiemurteli ja laskeutui ojien kohdalla mataliin tierumpuihin. Sitten loppui asfalttikin tai mikälie öljyinen sorastus.

Siinä istuskellessani oli hyvää aikaa katsella maisemia. Huomasin varsinaisen tien vierellä paikka paikoin, varsinkin jokien ja purojen ylityskohdissa, että alkuperäinen tie oli mennyt hiukan eri kohdasta. Kasvillisuuden lomassa oli selvästi leveähkö painauma, usein ojan matalan pohjan yli ja sitten se katosi tämän nykyisen tielinjan alle.

Siinä on ennen kulkenut tämä sama tie.

Poroja pelkäsimme, tie oli kapea ja Vespa kovin kuormissaan. Sillä ei paljoa väistellä, hyvä jos jarruttaa kerkiää.... Jotain tietyötäkin harrastettiin, jouduimme jonottamaan muiden autojen kera.

Sillä Vespalla noine kuormineen ei sitten uskaltanut tehdä moottoripyörämäisiä jonojen ohituksia. Olihan se 'potkulauta' peräpäästään sangen leveäkin ja kassit vielä roikkuivat takana takaposkia uloimpana.

Mahtoivat Tervolan kanta-asukkaat katsoa pitkään kummaa kuormaa etelän poikien lähdettyä katsomaan poron purentaa läheeltä!

Kun tie kääntyi ratapenkan juurta kaupunkiin. Komea ristikkosilta Kemijoen yli!

Kaksikerroksinen, autot alla, junat yläkannella...

Hei, tonnepäin! Leirintäalueen merkki!

Käännyimme Jäämerentielle ja kas, aivan siinä radan kupeessa, Kemijoen suvannon partaalla oli Rovaniemen Leirintäalue, "**Rovaniemi Camping**".

Jostain syystä olemme Timin kanssa aina jotenkin erityisesti pitäneet juuri Rovaniemestä.

Maksoimme yhdestä yöstä ja hihamerkeistä "ROVANIEMI" ja pyörimme Vespan kera miettimässä minne lyhyistäisimme ajokkimme kuormineen. Vaihtoehtoja ei liiemmin näkynyt, vaikka alueella ei paljoa telttoja vielä ollutkaan.

Muutaman harvan puun lähetyville yritimme asettua ja mietimme missä oli pohjoinen, sillä aamuyöstä paistava aurinko kuumensi kohta teltallisen poikia läikähtyneeksi.

Parhaat paikat olivat varattuja mutta asetuimme suhteellisen mukavaan paikkaan ja purimme kuormastoamme.

Teltoa pystyyn, kamat sisään. Aurinko punoitti iltaansa ja Kemijoki kieppui suvannossaan. Tämä on tosi matka!

Ruokaa kasvaville ja suihkuun.

Mitäs jos vähän katselemaan Rovaniemestä? Jo toki kypärät saivat olla teltassa. Vespakin ponnahti reippaasti pörähdellen vapauduttuaan keinokuormastaan ja lankut kolisivat sukelleltuamme junarata-autotiesillalla Kemijoen yli Rovaniemen keskustan iloihin!

Ajelimme päämäärättömästi ympäri (silloin) 7-vuoden ikäistä kaupunkia. Silmät päylyivät naisia. Nyt Timi ei oikein voinut jättää minua kävelemään, kuten toisinaan Porvoossa nähdessään 'tosi herkkukinkun' kävelevän kuin poimimistaan odottaen.

Siinä aivan keskustassa oli jokin urheilukenttä, jokin peli menossa, yleisöä hurraamassa sankareilleen.

Töllistelisin tilannetta ja urheilua ymmärtämättömänä taivastelin: kas, jokin lentokone, pienlentokone siinä pörisi ylitsemme.

Jatkoimme kiertelemistä, Lapin keskussairaala lähellä Lapin Ristin kirkkoa. Ehdotin Timille, josko lentokentälle kurkistelemaan? Jaa, missäs sellainen sitten on? Onko täällä yleensä sellaista? Kerroin siitä pienkoneesta ja hetken viittilöinnin jälkeen se vielä erottui autereessa. Ja oli kovin matalalla. "Hei! Se varmaan laskeutuu! Siellä on se lentokenttä!" Väitän täydellisellä asiantuntemattomuudella. Mutta Valkea ratsomme pörisi kaupungin halki: hitto, joki vastassa! Hetken pyörrittäämme käsitimme kohteemme olevan pohjoisen puolella, piti siis kiertää sen saman rautatie/autosillan kautta Kemijoen yli. Vasemmalle Jäämeren tietä aivan leirintäalueen ohi. No siellä oli toinen samanlainen silta edessä, tosin paljon pienempi mutta täälläkin penkan sivulla oleva autotie nousi sillan päädyssä kiskoille ja kuhmuiseksi kuluneen puukannen yli painelimme pohjoiselle päätielle.

Heh! Aivan oikein "**Lentokenttä 8**" lukikin yhdessä kilvessä. Sinne!

Silmiini sattui toinen pieni musta mutta pitkä kilpi ja lennossa olin lukevinani siitä "**Deutsche Soldaten Kriegshof**" mutta Timi tarjosi kaasua ja huomasin, että minun oli syytä pitää kiinni taakkatelineestä, sillä nyt pakaasit eivät tukeneet takana!

Tie nousi kiemurrellen kuin serpentiini sankan pienikasvuisen männikön lomasta. Kilometrien jälkeen aukeni eteemme todella lentokenttä. Lentoterminaali oli matala ja sen harteilla sinertäväikkunainen tyypillinen lennonjohtotorni. Menimme sen aikaisella varovaisuudella rakennuksen sivulle. Ja kas hitto! siellähän oli oikein suihkulentokone platalla. Aivan yksin, voi juma! Iso kuin mikä; hopean harmaa. Kaksi suihkumoottoria siipien alla. Ylhäällä ohjaamon kupu. **Ja Voi Hittojen Hitto!** Konekiväärit taka-ampumon alla! Tää on oikee sotakone. Haltioituniena kiertelimme yhä lähemmäs tuota taivaiden kulkijaa, peläten koko ajan, että takaamme -lennonjohtotornin jostain ovesta pistää kiukkuinen äijä huutaen 'Mitäs pojat siellä? Alkakaas jo vetää, ettei tartte....!'

Mutta ei. Pääsimme aivan lähituntumaan, emme kuitenkaan uskaltaneet koskea, olisiko se ollut pyhäinhäväistys?

Moottorigondoolien alla oli suunnattoman suuret laskutelinekuilut. Ja Laskutelineen pyöräkin oli suurempi, tai ainakin korkeampi kuin Vespa!

Vaneriset oranssiset suojalevyt peittivät ilmanottoaukot ja huppu oli myös pakopuolella. Hiljaisessa kesätuulella liehui siellä täällä koneen ulokkeissa punaisia viirejä:

"REMOVE BEFORE FLIGHT"

Kyljessä oli mustin kirjaimin: **NH-7**

Olin tuntevinani keveätä petrolin lemua, vai...

Takarungon alla oli kummallinen säkki vaijereiden välissä, punavalkoisen juovikas ja rengas tämän kangasputken päässä. Hm? Tuulipussi? No joo, tavallaan; hei, se on maalinhinauskone!

Kierreltyämme aikamme katselimme muita härveleitä, mutta mitään erityistä (niin dramaattista) ei näkyvillä ollut. Innostuneina kuitenkin tallustelimme skootterille ja tuulen humistessa hiuksissamme karautimme Rovaniemelle leirintäalueelle.

Teltoa oli tosi tulikuuma. Tuulettelimme sitä aikamme ja ryhdyimme ateriapuolelle kangasmökin edustalle.

Kello olikin mahdottoman paljon ja ruoan jälkeen ramaisi. Yrittelimme aikamme teltassa mutta se oli ennemminkin tuskallista.

Sitten huomasin ottaa sen muovin teltan päältä. Oviaukkoa kun auki piti, niin kohta saattoi makuupussien päällä levätä siedettävästi.

Jossain vaiheessa heräsin. Oli viilentynyt jo aika tavalla ja Timi oli kaivautunut makuupussin ja kumipatjan väliin, nukkuen tuhisten syvää unta. Pyörin aikani ja nousin sitten kävelemään. Hetken kuluttua leirintäalue tuntui kovin yksioikoiselta joten hain takkini ja lähdin portista sille Jäämerentielle. Vähän katselemaan.

Tutkiskelin sitä pohjoiseen johtavan radan rautatie-autosiltaa menen uteliaasti yli sillan. Jalankulkijoille oli kohteliaasti varattu oma, teräsrakenteen ulkopuolella oleva levennys. Tulin alas penkkaa ja mieleeni jotenkin juolahti se "**Deutsche Soldaten Kriegshof**"-kilpi. Mietin, että olisi jännittävää käydä siellä vähän katsomassa. En pelännyt kävelemistä joten sitten reippaasti tassua toisen eteen; eiköhän Timi vielä nukkune aikansa.

Asfaltti loppui. Kurvaileva tie alkoi nousta. Talsin. Rovaniemi oli männikkömetsän takana, oli hiljaista. Ei liikennettä. Eteenpäin. Kilometri meni, toinenkin.... Missähän se oikein on. Minulla oli hämää mielikuva jostain artikkelista valokuvineen vuosia sitten **SEURA**-lehdessä. Saksalaisten sotilaiden, jotka olivat olleet toisen maailmansodan aikana Suomessa. Mietin niitä näitä.. Mennessäni metsään.

Jossain vaiheessa aloin epäröimään. Tie jatkui ja jatkui... Mitään muuta tositetta määränpäästäni ei ollut kuin tuo kauan sivuuttamani mustapohjainen viittakilpi. Ilta himmeni, vaikka täällä oli valoista läpi yön. Askeleeni hidastuivat, tajusin, että janokin vaivaa. Seisoskelin aprikoiden kahden välillä.

Vastentahtoisesti menin tien toiselle puolelle ja käännyin takaisin tulosuuntaan. Nyt matka huolimatta alamäestä tuntui paljon rasittavammalta ja pitemmältä. Tallustin ja tallustin. Janottikin.

Vasemmalla oli joku iso rakennusryhmä, pari-kolme matalaa vaalean sinervää taloa. Olin katsellut puolihuolimattomasti sitä jo mennessäni. Pienessä kilvessä sanottiin "**Rovaniemen kunnalliskoti**". Arkana ja varovasti mietin mutta käännyin autioon pihaan: sieltä saattaisin saada juotavaa. Nyt jano ikäänkuin pullahti kauhean kestävämmäksi kun vettä saattaisi saada tuolta.

Käännyin pihaan.

Matalia rakennuksia ja autio piha. Ei ihmisiä, ei autoja, matalalta paistava aurinko saattoi näkymän epätodelliseksi. Mietin minne minun tulisi mennä keittiön tai jonkin sellaisen löytääkseni. Hiljaisena kävelin rasahtelevaa hiekkapihaa aprikoiden mistä ovesta menisin? Vasemmalla oli pitkänomainen rakennus ovi päädyssään. Astelin kiviportaita ja koetin ovea. Hiljaa naukaisten lasi-ikkunainen ovi päästi minut eteiseen josta lähti joku käytävä eteenpäin. Varovasti suljin kummankin oven jälkeeni ja astuin hiljaiseen ja autioon sairaalamaiseen käytävään.

Seinät olivat vaalean sinervät, katto valkea kuten huoneiden ovetkin. Ovissa oli ikkunat kuten sairaalassa oli tapana mutta täällä ne oli katettu sideharsomaisella 'ikkunaverholla'. Ketään ei näkynyt missään. Osasto oli kuin kuollut, tai pahempaa - kummitusmainen.

Yritin ajatella missä olisi kanslia. Ovet olivat toisella puolen ikkunallisia, ilmeisesti potilashuoneita. Toisella seinällä olevat ovet olivat umpioivia. Kävelin varuillani puoleenväliin käytävää. Kyllä sen täällä jossain pitäisi olla...

Varovasti naputin erästä ovea. Ei vastausta. Koetin hiljaa kahvaa; ovi aukesi tuskin kirskahten: liinavaatevarasto; hyllyjä aivan kattoa myöten. Vaatepinoja, kenkiä ja huopatosuja alustat sekä rullatuoli ikkunan alla. Tunkkainen kuivan kankaan haju tulvahti vastaan. Liinavaatevarasto. Suljin oven ja hiivin käytävää.

Seuraava ovi. Se oli valmiiksi raollaan. Naputus? Kurkistus: huuhteluhuone. Vilkaisin käytävää; ei ketään missään suunnassa.

Uteliaasti astuin huoneeseen ja vedin oven miltei kiinni perässäni.

Olin ollut lastensairaalassa lapsempana.

.Nyt katselin varuillani tätä toisenlaista, mutta perimmältään tutun tuntuista huonetta.

Kaikenlaisia astioita ja välineitä jotka toivat muistoja mieleeni. Täälläkin oli sellainen kitkerän "raikas" lemu; klorittipesuaineista peräisin. Emaljiastioita, kannuja, pönttöjä. Kumilakanoita, letkuja, hanskoja ja putkia kuivumassa.

Minua puistatti ja hiljaa astelin käytävään.

Eräs ikkunaton ovi oli aivan selällään. Sen täytyi olla kanslia. Yleensä niiden ovet olivat aivan auki koska siellä aina oltiin tulossa tai menossa.

Kanslia se olikin. Mutta autio. Kirjoituspöytä lappuineen ja lippuineen aivan kuin joku olisi minuutti sitten lähtenyt sieltä. Päivyri ja mustekyniä. Kansioita - potilaista? - ja vihkoja.

Seinustalla kaapistoja - **sisäisesti** ja toinen: **ulkoisesti** - sekä lasivetriini jossa oli instrumentteja käyttövalmiina.

Varovasti eteenpäin. Kyllä täällä keittiö pitäisi jossain olla.

Vaikka en ketään näkisikään niin varmaan voisin keittiöstä löytää lasin ja vettä..

Seuraava ovi.

Hoitajanainen seisomassa kallellaan! Toinen käsivarsi korkealla ylhäällä, pönttö käsissä, toinen alaviistoon ison leveän pyöreän takapuolen kohdalla pitelemässä letkua putkea paikoillaan!

Pelästyin! Hoitaja katsahti puoleeni huutaen vihaisesti:

- EI TÄNNE SAA TULLA NYT!

Se riitti! Lähdin juoksemaan ja käytävien kautta ovet heilahdellen aukiselälleen karkasin pahanhajuisesta paikasta pihan halki tielle takaisin Rovaniemen suuntaan enkä lopettanut hengästynyttä laukkaamistani ennen kuin sen vanhainkotitalon ja minun välissäni oli selvä vaivaiskoivulepikkö!

Henkeä kiskoen kiirehdin leirintäaluetta päin peläten josko vastaan tulisi vaikka poliisiauto punainen vilkkuen joka pysähtyisi ja kyselisi mistä olin tulossa?

Kuljin ja matka tuntui loppumattomalta vaikka sitä taisi olla vain jokunen kilometri Jäämerentielle ja junasillalle.

Rovaniemi Camping'issa ostin ensin kioskista *Coca-Cola*! Hyvä luoja kuinka se osasi maistua taivaalliselta.

Ja Timi pyörähti siihen kypärä hinnasta kädessä:

- Missä hitossa sä oikeen olet ollut!?

ärähti hän huolissaan.

Cokiksesta nikotellen selitin hänelle siitä Norvajärven saksalaisten sotilaiden hautausmaasta jotakin enkä hiiskunut sanaakaan mistään kunnalliskodista.

No, lauhtuihan Timikin ja totesimme olevan turhan myöhää lähteä nyt sitten yöksi ajamaan vaikka valoisaa olisikin.

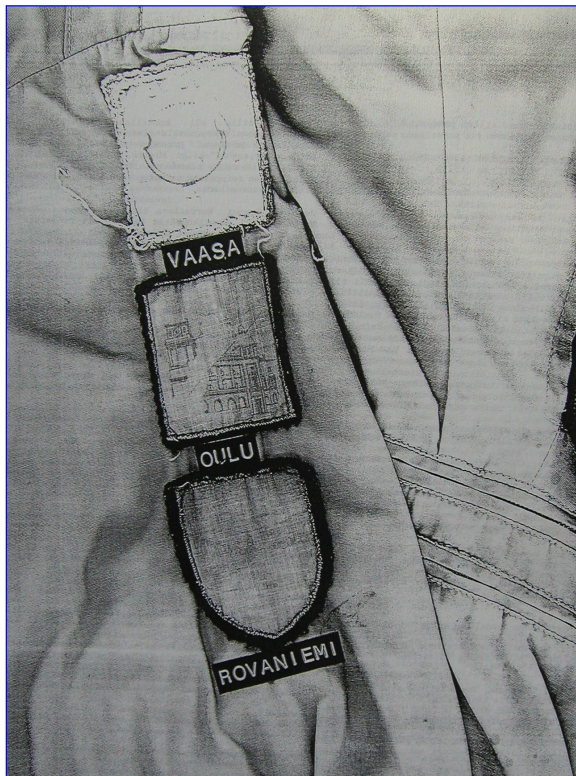
Siis kaivoimme lompakot esiin ja suoritimme yökolehdin.

Teltassa levitimme kartan ja taskulamppujen valossa suunnittelimme seuraavaa liikettä 4-tien suuntaan. Josko sitten vaikka Hammerfestiin. Timi oli kuullut siellä jonkun tuttavan käyneenkin ja kehuneen paikkaa kauniiksi.

Joo, ja sitten alas Norjan rannikkoa?! Eiks'je?

Harmi vain, että karttamme ei kattanut sitä Pohjois-Atlantin ja Jäämeren rantavaltiota kovinkaan. No, sen näkee sitten....

Vedimme makuupussit tiukasti kiinni. Virtaavasta Kemi/Ounasjoesta hiipi koleaa yöusvaa leirintäalueelle.

Jälleen teltta oli tolkuttoman kuuma herätessämme kättyisinä. Ovilieve auki vaikei se juuri umpiperäistä telttaa paljon avittanut.

Keitimme kahvin pikku kaasukeittimelläme ja Timi halusi lähteä pikkuisen vielä katsomaan Rovaniemeä kun kellokin oli vasta vähän yli puolen päivän.

No, skootterille ja menoksi. Jotenkin tuo jylhä Ounasvaara veti puoleemme ja pöristelimme varan polveilevia rinteitä ylemmäs ja ylemmäs. Rovaniemi oli oikeastaan jalkojemme juuressa ja tulimme jonkin ravintola/matkailumajan pihalle jonne jätimme Vespan.

Reippaasti tallustelimme kallioita tullen todella korkealle hyppyrifornille. Se oli tosin suljettu puomein joten emme päässeet sinne. Ajattelin, että itsekkin olin kuunnellut selostusta Ounasvaaran mäkipisoista ja täällä ne sitten olivat tapahtuneet.

Pohjoisen suuntaan oli sitten toinen, huomattavasti vaatimattomampi puinen torni mutta sinne pääsi kiipeämään portaita.

Olihan meillä mukana oikein kaukoputket ja nyt uteliaasti tiirailimme näköaloja ja yksityiskohtia Roviksen ympäristöstä.

Kuitenkin huomasin lompakkoni litistyneen muustakin kuin päällä istumisesta.

Kerroin Timille, että olisi kai syytä käydä vielä Roviksella tankkaamassa myös lompuuki.

Hiukan kärttyisesti hän myöntyi.

Sillan yli ja etsimään Postipankkia. Olin 'kaukoviisaasti' valinnut palkkapankikseni sellaisen pankin jolla oli riittävästi palvelupisteitä ympäri Suomea. Ja postikonttoreita todella oli. No, Rovaniemellä oli oikein Postipankin oikea pankkikonttori. Timi odotteli skootteriin nojaillen. Taisipa joku alkuasukas hiukan katsoa 'kuormaporoamme' ja päätä puistellen jatkoi askellustaan paljakkiaan.

Se tililtäotto kesti aikansa, sillä postivirkailijan oli soitettava ensin Porvoon Postiin katetiedustelu mutta sitten tuli kyllä 200 markkaa kouraan.

Skootteri purisi jossain allamme. Koivikot vaivaantuivat käkkyröiksi ja mäet muuntuivat tuntureiksi. Poroja ei näkynyt (kun olivat maastonvärisiä) ja maisema vaihtui hissun kissun. Tunturit nousivat nousemistaan.

Eräs niistä erottui jo kaukaa, tienselänteen kohdalla näkyi etäinen sinervä huippu.

Laskeuduimme ja nousimme seuraavalle poimulle; siellä se oli, mahtavana. Eikä yhtään lähempänä (?). Uutterasti vaaraa ja toistakin ylös. Tunturi kasvoi kyllä muttei tuntunut olevan lähempänä.

Pitkän ajon jälkeen pääsimme vihdoinkin tunturin kupeelle. Ylämäkeä riitti. Vespa murisi. Lopulta Timi viittasi oikealle, kilpi: "**Kaunis pää**" ja sinne oli erillinen siedettävän näköinen hiekkatie. Serpentiininä se kiemurteli ja sitten oikein tunturin huipulle. Jossa oli yksinäinen kolmiomittaustorni.

Siinä pitelimme taukoa aikansa. Välipalaa, ja laukkasimme lakea ristiinrastiin. Tietysti tornin juurelle. Jyrkät portaat, hirmu varovasti niitä ylös peräkkäin. Tuuli humisi korvissa. Pystyhirteen oli hakattu kolot joihin oli kiilattu ja naulattu poikkipuut. Hirvitti, mutta ei enää kehdannut kääntyä kesken.

Varovasti ylätasanteelle. Siellä oli kaide ja keskellä pyöreä puupöytä jossa teräslevy ja tappi keskellä.

Mutta mitä näköalat! Sinertää, utuista, autereista kumpuilevaa vaaramaastoa.. Voi hitto!

Timillä oli pieni linkkuveitsi ja hän ensin kaiversi nimikirjaimensa **TL** jotka menivät erikoisesti päällekkäin tai oliko se lomittain ja tietysti vuosiluku 1967.

Sitten minä väänsin tylsällä veitsellä joka uhkasi mennä koko ajan linkkuun **EE** 1967.

Ja äärettömän varovasti alas 'tikkaita'.

Timi innostui juosten tunturin lakea huutaen: "Mä käyn tuolla pohjalla!" Hetken kuluttua hän huomasi matkan olevan vähän oletettua pitempi joten sitä oli avustettava konevoimalla.

Reippaasti Vespan sarviin ja seisten jalkalautoilla taiteillen - pakaasit painovoimaa uhmaten mies ohjasti valkeaa peltiporoa poluntapaista ja sitten yhä jyrkempää rinnettä etelärotkoa kohti. Aloin huudella häntä kääntymään, mutta eipä Timi ollut kuuntelevinaan, ykkösellä näytti ajavan

kytkimen kanssa tempuilleen kun ranne oli niin pahassa kulmassa. Vespassa oli käsivaihdekahva ja kytkin vasemmalla. Ykkönen ylhäällä, vapaa ja sitten kakkosesta neloseen niiden alla.

Mäki huononi nopeasti joten Timin vauhti melkein loppui ja hän taiteili todella päästäkseen yleensä liikkumaan. Juoksin häntä kiinni huudellen, että ei sinne millään pääse, se kurun pohja on vaikka kuinka kaukana! Hei, äijä, käänny nyt pois, ennenkuin...

Kesti hetken, ennenkuin tajusin Timin todella yrittävän kääntyä takaisin. Mäki oli jo niin viettävä, mättäinen ja kosteahkon niljakas, että kääntyminen ei ollut mikään yksinkertainen juttu. Ajettuaan aikansa sivuttain tunturin kaartuvaa kylkeä mies sai 'potkulautansa' suuntautumaan vähän kerrassaan ylemmäs. Hän huusi jotain. En saanut selvää. Timi pääsi kuitenkin ylämäkeen ja linksutti raivokkaasti vasenta käsivipua. Huusi: "Kytkin meni!" En heti käsittänyt, mutta sitten ihokarvat nousivat pystyyn pitkin selkäruotoa.... Miten me nyt päästään täältä?

Vespa mönki nyt ylämäkeen, Timi taiteili seisten kierrellen pahimpia kanervamättäikköjä: "Kytkin ei pelaa". Nyt huomasin tarkemmin, kas, vain kytkinkahva oli hervoton! Laukkasin "kuljettimen" perässä tasaiselle tunturin laelle jossa Timi odotti moottori sammutettuna. Pelkäsin järkyttäviä uutisia.

Hän kertoi, että "...hitto muuten se ei olisi ollut konsti eikä mikään käydä kääntymässä siellä alhaalla, mutta kun tuo kytkin ei pelaa! Siitä vaijeri katkesi kun mä tuolla jouduin sudittamaan!"

Huokasin. Vaijeri. No joo. Mietimme hetken sen korjaamista, varavaijeri olisi kyllä tuossa etutavarakotelossa helposti saatavissa, mutta sen kytkinpää on sivuposken alla tuon tavara-röykkiön takana piilossa.

"Noo, ajetaan seuraavalle leirintäalueelle ja sitten kun kuorma on purettu, niin vaihdetaan se vaijeri sitten" oli tuomio.

Sitten oli vuorossa mäki-start... eikun tunturistartti. Olisin muuten tavanomaisesti loikannut lopuksi kyytiin kun Vespa olisi ollut jo liikkeellä, mutta nyt nuo pakaasit estivät sen. Siis ensin istuuduin takapenkille, Timi työnsi kohti hiekkatien alkua moottori puksuttaen tyhjäkäynnillä ja hyppäsi sitten varovasti kyytiin ja ykkönen päälle! Klonks! Hyvin kävi. kaasua, ja hirmu varovasti Kakkonen: klo'tonks...

Vasta 4-tiellä uskalsimme vaihdella hyvin varoen kolmoselle ja neloselle päästäksemme liikkeelle ja notkuimme pohjoiseen. Jokaisen ylämäen kohdalla piti olla erityisen tarkkaavainen, että kerkesi vaihtaa välikaasulla pienempää vaihdetta, ennenkuin vauhti hiipui liiaksi. Mutta kyllä se rupesi onnistumaan.

" **IVALO 23** " Sinne mennään yöksi. Okei! Mennään.

Vain leirintäalueen kilpi tienposkella osoitti siinä olevan leirintäalueen. Aita, koppi, niittyä, koivulepikkoa, ja jokunen telttajoen partaalla. Reception (!) oli kopissa, maksoimme yhden yön ja sovittauduimme alueelle.

Taivas oli keveässä pilvessä, vuolaasti virtaava joki aivan vierellä, toisella puolen tiheää vaivaismännikköä. Jokunen perhe autoineen lapsineen teltoineen hyörimässä.

No, aloitimme purkuseremoniat ja ryhdyin asettamaan 'kangaslaavuamme' yökuntoon Timin keskittyessä lattapihdeihin ja jakoavaimin kytkinkaapelin vaihtoon. Tuskin olin saanut tiipiimme

pystyyn kun 'konesepä' voitonriemuisesti hihkaisten hujautti katkenneet vaijerinpätkät komeasti päidemme yli jokeen! (Liekö siellä tänä päivänä?)
Utta tilalle, säätö, ja suojaletti paikoilleen.

Enpä muuten ole niin alkeellisessa paikassa yötäni viettänyt.

Kuhmuista saraheinänurmea piikkilanka-aidan ja tummavetisen joen välillä. Keskeltä nurmea pisti ruosteinen vesijohtoputken pätkä pystyyn ja päässä kraana. Että oli juokseva vesikin! Portilla koppi jossa vastaanotto. Toinen kaksoiskoppi aidan vierellä. Korokkeellinen ja kaksi ovea, kukot ja kanat. Että siellä haisi; jessus! En kehtaa enempää.. (yök!).

Aamusella emme kauaa norkoilleet niillä sijoilla. Kamat kassiin pissat puskaan, ja tielle. Pohjoiseen.

Tien pinta vaihteli. Suurin osa alkoi olla lipeän kovettamaa hiekkatietä. Poroja varoimme, joskaan emme nähneet. Siis hyvin varottu. Tielle oli ajettu ohut kerros tuoretta hiekkaa. Aamu oli hiukan kostea ja muutama tunti oli istuttu Vespan selässä. Hei! Tuolla on järvi. Näköala aukeili vaihtelevasti vesiaavalle. Jessus, se taisi olla isokin, ei rantoja näy! Inarinjärvi?
Inarinjärvi!

SHHUHHHHHS! VIUH! (RAPINAA) KLOPOTI-KLOP! PRÖÖ-TUK-TUK-T...

Hölmistyin. Makasin kyljelläni hiekkatien mutkassa. Timi edessäni ja Vespa kyljelläni; kaikki jonossa kuin Oskulan porsaas!

Häkeltynyt vilkaisu ympärille; ei kai vaan kukaan nähnyt?

Miten kävi? Ei mitenkään. Kapusimme pystyyn ja pyyhkielimme pöksyjämme hiekasta. Jota oli taskutkin täys.

Vespa pystyyn äkkiä. Työnsin kannatellen kantamuksista vekotinta pystyyn, Polkaisu käyntiin, päälle ja menoksi. Hitto.

Harmitti aikansa ennenkuin nauratti.

Inari. Tönöjä parin kilometrin matkalla. Sitten ei mitään. Paitsi 4-tie.

-Hei! Älä aja ohi!

Tienristissä oli vain tolppa: soikio jossa paikannimi ja ylhäällä viitta "**Karigasniemi**".

- Hei eiks'se nelostie mene just Karigasniemeen päin?

Hetken pohtimisen jälkeen pääsimme yhteisymmärrykseen. 'Potkulauta' länteen ja menoksi.

Kunnes erään loivan ja pitkän pitkän ylämäen päässä oli kolmio, liikennemerkki "lapioon nojaileva äijä" Ja lisäkilpi "66 km".

No voi hitto!

Jatkoimme ajamista. Kauhea pölypilvi tuli vastaamme aika vauhtia. Erotimme kuorma-auton joka hujahti ohitsemme pöläyttäen hiekkapilven silmillemme. Yskiskelimme ja Vespa köhäisi. Toinen pilvi, sama pölisevä tukahduttava hiekkamyrsky. Olimme ajaa tieltä kun hetkeen ei mitään erottanut. No varovasti eteenpäin.

Häh? Kolme pilveä peräperää syöksyy vastaamme: kuorma-autoista erottaa vain ensimmäisen, sitten tulee myrsky³ (kolmanteen). Köh-köhhöh..

Ja meidät yllätetään! Aivan yllättäen vonkaisee kuormuri TAKAAMME melkein kuormaa hipoen!

Sen koommin niitä tulee edestä ja takaa, takaa ja edestä.

Eräässä pitkässä loivassa alamäessä Vespa pysähtyy huojahdellen. Ilmassa leijuu koko ajan punertava hiekkapilvi. Takaa tulee täysiä kuormureita piiskaten selkäämme hiekkakuuroilla.

Allamme tiellä on paksu kerros irtohiekkaa! Vespan etupyörä on kaivautunut melkein puoliväliin... Timi kaasuttaa ykkösellä mutta takapyörä ruopaisee ja skootteri vajoaa melkein mahaansa myöten hiekkaan. Voi perkele! toteamme. Pakkohan se on työntää; nousen ja Timi yrittää toinen jalka astuimella potkia todella kuin potkulaudalla. Nojaan tavarakasaan ja jotenkin pääsemme mäkeä alas. Moottorin pakokaasut sinisenä pilvenä kieppuvat nenässä, hiekkaa tupruaa ja alan voida pahoin.

Mäki nousee, työnnämme silmät pullistellen, laskee mäki, työnnämme henkeä haukkoen. Timi hyppää vauhdissa skootterin kyytiin jolloin pyörät painuvat vielä syvemmälle ja vauhdin loppuessa on koko komeus kaatua kumoon. Eikun työntämään. Kiukkuisina huutelemme toisillemme "Se on vaan 66 kilsaa!"

Yskittää. Oksettaa. Nälättää, kusettaa, vituttaa...

Jonkun mäen päältä näemme kuinka vastapäisellä rinteellä on jono kuorma-autoja. Jonossa paikallaan! Etumaisin kääntyy kapealla tiellä, nostaa lavan pystyyn ja holauttaa hiekkalastin tielle.

Eläköön! Noiden ohi kun pääsemme! siitä se ura urkenee!

Jo työnnämme innolla mäkeä - alas!

Ja seuraavaa hiki päässä ylös. Sitten kuorma-autojen lomitse. Kuskit katsovat naureskellen ja vitsailen peräämme. Meiltä ei sanaa irtoa. Mutta kohta hiekka sitten loppuu..

Pujottelimme viimeisen auton ympäri ja siinä on TIE! Ei hiekan murenaa!

VAAN NYRKIN KOKOISTA KIVENMURIKKAA - SILMÄNKANTAMATTOMIIN!

Emme tienneet mitä sanoa, siksi emme mitään sanoneet.

Emmekä jaksaneet enää askeltakaan. Horjuen kapusin skootterin penkille, Timi eteen ja ykkönen päälle.

Pakkohan oli lähteä, ne kuorma-autot eivät hellittäneet vaan kiiruusti levittivät hiekkahautaa takanamme ja olisivat kohta sitten taas edellämme!

Mutta skootteri kulki kuin humalikas, vasemmalle, vasemmalle, Timi kampeaa vastaan, oikealle, liikaa, takasin! Nuo kivenmukulat pyörivät 10" renkaiden alla aivan hullun lailla. Suuntaa ei saanut pidettyä kuin kompassin mukaan - länteenpäin! Minua oksetti, bensankäryn jälkeen tämmöinen vuoristoradan irvikuva!

Kilometri taittui, toinenkin, Timi alkoi oppia hallitsemaan sen tolkkuttoman ennakkoinnin kivenmukulakohtaisesti! Pysyimme suurinpiirtein oikealla tienpuoliskolla. Mutta vauhtia ei kärsinyt pitää kuin joskus kolmosella alamäkeen. Sitten taas kakkoselle.

Häkellyin kun lähdimme menemään suoraan, linjakkaasti. Olin huomaavinani kolmiomaisen kilven harmaan takapinnan vasemmassa silmäkulmassa ja Timi jarruttaa:

- Tulli! Norja!

Hiljentelimme raja-aseматаlon kohdalla. Lippu liehui salossa, eikä ketään tullut. Ihmettelimme. Vihdoin ovi aukesi, ja koppalakkinen mies tuli portaita pihalle. Odotimme jännittyneenä. Norjasta tuleva auto hiljensi ja tullimies viittasi meille kintaalla: No menkäähän, pojat...

Vähän hölmistyneenä lähdimme alas jyrkkään laaksoon. Sillalle. Tenojoki. tiesin. Noniin, nyt oltiin ulkomailla! Taputtelin selkään ja olimme ratki riemuissa. Minkälaista täällä Norjassa nyt sitten olisi? Kumpikin meistä oli ensimmäistä kertaa valtakunnan rajojen ulkopuolella. No, tie jatkui. Mutta kas! Olimme ulkomailla, täällä on tietkin asfaltoitu. Tervetullut asia pienpyörillemme. Katselimme uteliaasti ympärillemme.

Parin kilometrin jälkeen tuli mutka ja sen takana toinen, nyt punainen tullitupa, Norjan lippu tangossa! Heh heh? Tästähän vasta se Norja alkaakin! Puomi oli ylhäällä, ja muuten hiiren hiljaista. Ajaa kiemurtelimme hiljaa jos joku jotain huutaisi. Mutta ei. Tupa jäi mutkan taakse. Jäi toisen ja kolmannen. Pöristelimme hyvää tietä reippaasti maailmalle. Eikä kukaan tuntunut näkevän meitä. Perhana: edes lampaat! Hitto, mistä nuo tuohon tuli. Timi painoi tööttiä; surkealta kuulostava narina ei hätkäyttänyt ensimmäistäkään eläintä! Varovasti melkein puskimme lammaslauman halki ja lisäsimme sitten vauhtia. Johan on! Nuohan ovat vaarallisempia kuin porot!

Erään mutkan takana oli varoituskilpi. "MILITARY AREA"

Kilvestä käsitimme, että tieltä poistuminen oli ankarasti kiellettyä. Siellä saattoi olla räjähtämättömiä kranaatteja maastossa.

Kuinka ollakaan rupesi meitä ihan yllättäen luonto vaatimaan puskan taakse! Katselimme sopivaa paikkaa ja pysäytimme erääseen notkelmaan.

Rullat vaan käsiin ja kumpikin eri puolille tietä.

Askelsin tosi varovasti, katsoin jännityksellä joka askelta, ja pelkäsinkin aika tavalla. Timi huuteli tien toiselta puolelta ja monien vaatekertojen vaikeuttamana suoritimme elämämme jännittävimmän asioinnin varpupöpelikössä.

Katselin unisena vaaramaisemaa sen soljuessa ohitseni. Monen kukkulan huipun takana pohjoisrinteessä oli valtavat alueet lunta joka tuntui loistavan salaperäisen hämärässä yössä auringon paistaessa aivan taivaan rannassa punaisena valtavana itsehehkuvana tulipallona!

Nousimme tunturia ylös, toista rinnettä alas. Aurinko oli jo matalalla ja ajoimme varjossa, koleaa viileää!

Kun auto tulee niin se on jo tapaus sinänsä!

Mutta tämän tulija oli ihan suomalainen! Ja toinen pakettifarmari jo parkissa loivassa tiennousussa.. Sekin suomalainen!

Vastaantulija pysähtyi taaemmas ja mekin jäimme seisoskelemaan kuunnellen heidän jutteluaan! Iloisesti tervehtien he kyselivät kuulumisiamme ja selitimme mistä olimme: Porvoosta! Ja menossa tässä Hammerfestia katsomaan!

Kovasti olivat mielissään matkailuaikeistamme ja vaihtoivat myös kuulumisia keskenään.

Siinä katselin joutessani Herrgårdsvagenia, tummanharmaata Volvo Amazonia. Rouva kai siellä istui odottelevan näköisenä mutta mieleeni takertui uskomaton unelmakuva: pehmoisen täyteläiset vuoteet olivat sijattu valmiiksi farmarivaunun takatilaan!

Voi, että ne vetivät puoleensa! Olimme jo niin nukkuneet, nuokkuneet tai torkkuneet makuupusseissamme milloin missäkin päin Suomea, että moisen ylellisyyden näkeminen sai mielen kovin kaihoisaksi!

Ei mahda mitään...

Matkaa oli itsekullakin ja Vespa polkaistiin puksuttamaan, vilkutettiin kovasti puolin toisin ja eikun menoksi! Aurinkokin näyttäytyi jälleen kumottavana matalalla taivaan rannalla tunturien juurella!

Liekö olin nuokkunut, edessä kimmelsi vettä. Silmäilin vaisusti näkymää, kun Tim jarrutteli. Ai jaa? Tässä oli kauppa ja pensamakki pihassa.

Nousimme ratsumme selästä, ja oioimme jäseniä. Mitähän kello onkaan? Sain hihan alta paperikeräyskellon (STIMA) esille, puoli kolme. Höh? Ilta? Aamu? No tietysti, kun aurinko on tuolla alhaalla vuonossa, että aamuhan se. Mutta eihän taida olla tuo huoltikka auki tähän aikaan.

Timi käveli kielitaitoisena (suomenruotsi) katselemaan kaupan ikkunoita. Ovipielessä oli nappula: "Tryck här".

No Timi painamaan. Olimme varuillamme, saattoihan sieltä tulla hirmu vihainen tyyppi huutamaan, että mitäs sitä tähän aikaan vielä halutaan!!?

Mutta - kas - eikös mitä. Niin ystävällinen ukko kyseli mitä saisi olla (norjaksi) ja bensaahan me, 4-prosenttista.

Vespan tankki täyteen. Varatankkiin ei laitettu. Saatasko me vielä vähän juomavettä? Käsitin Timin kyselevän. Mies johdatti laiturin luo kraanalle. Ja kuskimme lasi vettä äskeiseen bensatonkkaan. Sanoin jotta hyvä mies; huuhto se huolella! Hujauttihan Tim kerran vettä aitan sivulle mutta huolimatta komennuksistani huuhtoa lisää lasi pänikän täyteen, nosti koukkuun penkin reunan alle ja kietoi mustekalan jälleen sen ympärille.

-Gu'natt!

toivotteli Timi.

-G'morron...

nyökkäili ukko ja jatkoimme pöristelemistä Lakselv'in suuntaan.

Laksev, Skibotn ja lautta. Hammerfestin lautta laiturissa. Pöristelimme vuonon rantaa ja punervassa auringonloisteessa tunturinhuiput kylpivät hohtavan punavalkoisena lumihuippuineen.

Sitten kuulimme matalaa törinää, - kypäristä ja Vespasta huolimatta - ja näimme kuinka köydet irrotettiin! Meillä oli matkaa vielä toista kilometriä; hetken Timi kaasutti reippaasti mutta 'otsallaankin' näki, että lautta oli jo selvästi irti laiturista joten ajelimme sitten loppumatkan rauhassa rantaan. Siellä oli eräs lauttalaiturimiehistä jolta Tim kysymään koska se FÄRJA menee seuraavan kerran?

Pitkä, vuolas, ja mutkikas sanaselitys valkeni ensin Timille, joka tulkkasi sen takapenkkiläiselle:

- Se oli illan viimeinen lautta! Vasta aamulla menee seuraava!

Hölmistyneinä katselimme toisiamme, liekö Norjalainen ukko hymyillyt partaansa?
Eipä auta, oli lähde etsimään yöpuuta. Telttailu jotenkin ei ollenkaan kiehtonut tähän aikaan
aamusta. "HYTTER" totesimme melkein yhdestä suusta!

Aikaisemmin Kvalsundin vuonon lahdelmassa olikin ollut jokin leirintäalue, vai mikä
matkailualan laitos? Ja kyltti "Hytter".

Timi pyöräytti Vespan niiltä sijoilta ja sitten silmä tarkkana ajelimme tietä takaisin. Kilometrit
tuntuivat nyt kirotun pitkiltä. Vasta jonkin matkan kuluttua tietä vierusti piikkilanka (joka piti
lampaat pois piha-alueelta) ja se kilpi. Autiota ja hiljaista tietysti oli mutta käännyimme tolpan
ympäri ja pöristelimme pihaan.

Vespan hiljennyttyä tuntikausien jälkeen korvissa humisi. Katselimme valjussa aamuyön
auringonpaisteessa ympärillemme. No eipä näyttänyt kovin ihmeelliseltä tämä majoitusalue.
Sinisiä vähän kanakoppeja isompia pahvimökkejä muutama tien vastaisella rinteellä. Maalaistalo
90° kulmassa viimeisenä.

Ja sieltä tulikin kopistellen joku eukko. Timi tietysti selittämään asiaa.

Pulputtavasta sanatulvasta hän sai selville paitsi vuokran myös "Toiletten" ja "Värma?" "Joo'a;
värma!" eli että oli myös lämmitys mökissä, se oli oikein hyvä. Siinä pihalla seisoskellessa
tuntui horkka saavan vähän kerrassaan vallan.

Lähti täti näyttämään mökkiä Norske Kronor'it kourassaan.

Ovi auki, värma päälle: käänsi **kaksiplattaisen sähkölevyn molemmat levyt III:selle!**

Katsoimme toisiamme mutta mamma toivotteli makeita unia ja viiletti talolle sulloen niitä
kruunujamme esiliinan taskuun.

Että siis taloksi.

Kohmeiset sormet vapisten nyöritimme pakaasit auki ja kassit, pussit ja säkit sisälle vikkeliään.
Levyt punertuivat vähän kerrassaan hehkuen sittenkin lämpöä. Ovi kiinni: ostolämmin.

Se oli melkein neliömäinen. Ovi nurkassa, oikealla ainoan ikkunan edessä pöytä, kellerväksi
lakattu ja pari tuolia. Ovesta vasemmalle oli se keittolevy toisella pikkupöydällä ja koko
takaseinän kattoivat kerrosloverit jonne olimme kiireesti heittäneet matkavarustemme.
Purimme niitä ja jotenkin tuntui olo kovin hennolle ja kun silmämme osuivat punottaviin
keittolevyihin, ratkesi ajatus esille: keittoa!

Timi haki vielä vesikannun Vespan astinlaudalta ja purin kasseista kahvivehkeet, eihän meille
varsinaisia keittovehkeitä ollutkaan.

Kattila esille ja kuljettaja itse kaatamaan vettä teetä/kahvia varten.

Silloin silmäni pyöristyivät: kattilassa lillui **sinisen/keltaisen/punaisen/sinisen/vihreän**
kiiltäväpintainen vesiannos!

Häh?

Hyvin pitkin hampain Timi myönsi, että olisi ehkä sittenkin pitänyt huuhtoa paremmin se
bensakanisteri!?

Mutta rohkeahan rokan syö. Jessus, mikä aromi haisi koko mökin täydeltä! Veden alkaessa
kiehua kaatelimme sitä kuppeihin, oli kieltämättä varsin näyttävän näköistä teetä! Olik's tää sitä
"kovaa teetä?"

Urheasti uitimme teepusseja liemessä ja sivelimme voita leivälle ja sitten reippaasti aamu-yöpalalle, mikä lie se olikaan.

Pullaa huuleen ja sitten hirveän varovainen ryystäminen kupin laidalta yrittäen 'siivilöidä' tarpeettoman pois, mutta **YYYÄÄÄÄKKKKKK!** Mikä maku!

Urhoollisesti Timi ryysti sitä leivän painikkeeksi mutta minä olin kieltämättä sangen varovainen määrän suhteen. Puolikuivina sain kätyn katoamaan ja loput vedet kävin heittäessä ovesta suoraan pihalle!

Huuliani 4-prosenttisesta nuoleskellen sonnustauduin yöasuun. Timi halusi nukkua alhaalla ja teki kohta seuraa vaatetuksen suhteen. Kapusin ylös, siellä oli aika kuumaa ja pyysin Timiä vielä vähentämään sähköjä siitä keittolevy/lämmittimestä.

Sain torkkua makuupussin päällä kun nukkuessa tuli niin hikikin.

Johon Timi kärttyisästi alhaalta valitti palelevansa niin perkeleesti ja käänsi molemmat levyt taas 3:selle!

Meni sen yön lopputunnit sitten jotenkin pyöriessä lähinnä kai silkkaa väsymystä...

Hammerfest on Kvalöyan saarella. Lauttahan kulki sitten päiväsaikaan useasti mantereen ja saaren väliä.

Lautalla sitten yli ja sitten serpentiiniä tuntureiden lomasta, saaren rantaa. Se tie kiemurteli rantaa myöten ja Hammerfest 'nousi' näkyville. Erityisesti sieltä erottui puolikaaren muotoisesta talokokoelmasta esiin pistävä valkea, kapean kartion muotoinen kirkko.

Muuten koko kaupunki (oliko maailman pohjoisin?) kaartui lahdelman rantaa myöten. Ajelimme virkeinä päätietä ja tarkkailimme leirintäalueen merkkejä, ne olivat jonkin verran erilaisia kuin Suomessa.

Mutta mikä kuvottava paksu löyhkä leijaili koko kaupungin yllä? Jotain mätää!

Kilpi kertoi Hammerfest Campingin olevan tuolla päin! Oikealle ylös mäkeen nousevia tuntureita päin. Kaupunki tietysti jatkui vähän syvemmällekkin 'sisämaahan' ja ajelimme silmä tarkkana kaartuvaa tietä todella kirjaviiden, eriväristen talojen lomasta. Jotkut olivat "kaksivärisiä" jopa siten, että talo oli maalattu diagonaalisesti vasemmalta alhaalta oikealle ylös sinisellä ja oranssilla!

HAU! Räyh! vouvouvou! Ärh! Mur! HAU HAU HAU!!

Mistä hitosta tuo piski hyökkäsi aivan Vespan viereen? Pieni likaisen valkea, lähinnä terrieriä etäisesti muistuttava hurttu laukkasi hitaasti ajavan Timin skootterin vieressä yrittäessään haukkumiseltaan napata housunpuntiin hampaillaan! Hitto! Tommonenkin vielä! Timi huiskaisi jalallaan, koira väisti räjähtäen ja hyökkäsi uudelleen, minä potkimaan ja hampaat loksahdivat aivan kengän kärjessä!

- "Kaasua" hihkaisin kuskille ja aika haipakkaa syöksyimme talojen välistä hiekkatietä kaartuvalle lammen sivua.

Mikäs tämä oli? Laguuni keskellä arktista? Pieni melkein kaiteeton silta vei pienen joen tai puron tapaisen yli:

- HEI TIMI! SE ON CAMPING!

Pieni viitta osoitti tuohon järveen pistävään matalaan niemeen!

Sinne!

Olihan siellä jotain. Matala rakenne jossa oli keittolevyjä. Vaivaiskoivuja pieni tupsu keskellä nientä jossa oli kaksi 'tasoa' toinen puoli oli melkein järven vedenpinnan tasolla. Muita teltoja tai matkailijoita ei näkynyt. Mutta kyllä tuolla oli leirintäalueen merkki.

Siis taloksi! Pyörimme hetken Vespalla tuota nientä kunnes sitä korkeammalta puolelta otimme sijamme ja ryhdyimme purkamaan tavaroita.

Tuskin olimme virittäneet telttamme kun - kuinka ollakaan - tuli toinen asiakas, perhe ajoi autolla hetken ympyrää kapoisella niemellä ja kas, ottivat paikkansa matalammalla osalla ryhtyen pystyttämään sopuseltoa oikeastaan aivan sen tumman veden partaalle.

Vilkuilimme heitä, pitkö heitä tervehtiä?

No, makuupussit sisään telttaan, ja kasvavat pojat tarvitsivat ruokaa. Tallustelimme niiden keittolevyjen viereen ja naksautimme katkaisijaa. Ei vaikutusta kuinka niitä kääntelimme. Harmi.

Missäs hitossa täällä on vessat? Eikä mitään paikkaa näkynyt. Johan on kumma.

Eihän tässä nyt voinut edes tuohon puskaan lorotella kun se toinen perhe oli paikalla.

Kiertelimme hetken nientä. Katse siinti tunturia, ja toisella sivulla järvi laski johonkin puronomaisesti Hammerfestin talojen lomitse, Jäämereen tietysti.

No, mikäs tuossa menee? Valkea kukka keinui järvilammen olemattomilla laineilla ja pyöri hetken akanvirrassa ennenkuin tarttui toiseen virtaukseen. Mitäs täällä oikein kasvaa. Ja tuolla oli toinen rannan tuntumassa. Mutta sehän oli paperia. Paperikukka. Kävelimme rannassa ja kolmannen kukan ilmestyessä sen betonisillan alta virtaavassa vedessä näin sen lähempää, tyrmistyin sen olemuksesta: **jessus**, sehän oli valkoinen vessapaperi! Jonka keskellä killui 'torttu'! Paperi oli rutattu kikkareen ympärille ja matkusti nyt Jäämerta kohden nurkat pystyssä vedestä ylös pistäen! Vai tällaista täällä on tapana.

Ja sitten sieltä sillan alta tuli (helpottuneen näköinen?) mies vessapaperirulla kädessään!

Tajusimme Timin kanssa yhteen ääneen, että **WeeCee!** Oli tuon betonisillan sokkelissa.

Menin toiseen eriöön. Haka ovesa. Betonipenkki vessanpöntön renkain. Ja reiästä näkyi alla virtaava puron musta vesi! Että oli sitten automaattihuuhtelu!

Siihen siis vaan vuorollaan.

Ulos tullessani näinkin, että toisessa ovesa oli hyvin haileasti kanan kuva, toisessa rapistunut kukko. No, kansainväliset merkit siis.

Sitten tienpenkalta laskeutui alas mies jolla oli avainrenkas käsissään ja linja-auton rahastajan laukku olallaan pitkässä hihnassa.

Meni tien vieressä olevan sähkötolpan luokse, otti avaimen, avasi sähkökaapin ja käänsi isoa katkaisijaa: "Vassokuu!" Nyt ne pelaa.

Ja tuli keräämään kolehdin meiltäkin. "Tiu Norske kronor. Tack!"

Jaha, täällä siis juuri nyt alkoi 1967 leirintäkausi.

Saatuaan myös autoilevalta perheeltä hyvityksen alueen ja vessan ja keittolevyn sekä vesihanauksen käytöstä mies kiipesi jälleen tielle häipyen penkan taakse.

Käydessämme iltapuulle Timi kaivoi hyvin pienen siron matkaradion ja viritteli siitä kuulumaan. Muistin minullakin olevan matkaradio; minäkin kaivoin kassin pohjalta ison vaalean vanerilaatikkoisen LUXOR-matkailuradion!

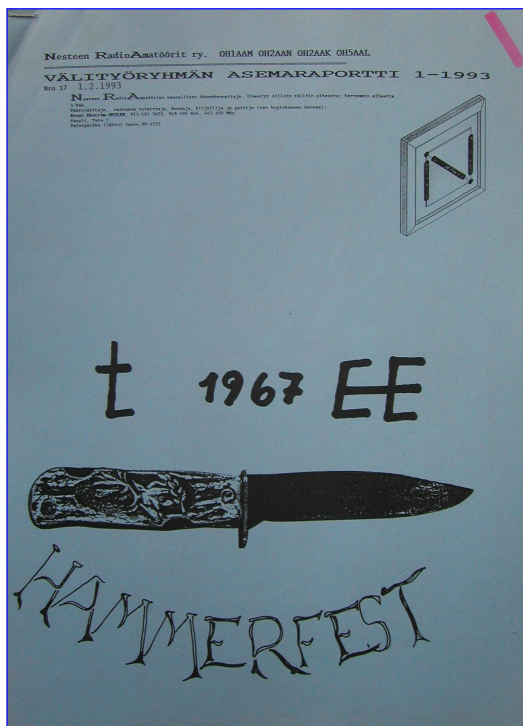
Sitten virittelemään... Lahden kohdalta ei tullut mitään, kohinaa, Helsinki samoin, ennenkuin muistimme että ULA-aallot eivät varmaan tänne tuntureiden väliin niin kuuluisi, ainakaan Helsingistä (!). Mutta 'löysimme' yhden aseman, sieltä pulputti aitoa norjaa taulun täydeltä. Eikä mitään muuta sitten löytynytkään, vaikka kahdella radiolla kuinka ruuvailimme laidasta laitaan ja kaikkia aaltoalueita. Pihinää ja suhinaa vaan. Ja tuo norjalainen paikallisasema joka tuntui lähettävän tauotonta puhetta. Ei musiikin musiikkia! Pöh!

Seuraavana aamuna lähdimme toki katselemaan kylää, kun kerran näinkin pitkälle oli tultu. Toki se haju oli ällöttävä, ja siitä kummallinen, ettei siihen oikein tottunut, yhtä kuvottava kuin eilen ensi henkäyksestä. Mietimme mistä hitosta se mahtoi johtua. Ja kaupungissa se oli vieläkin paksumpaa.

Ajelimme pääkatua toiseen päähän, pääsikäköhän sieltä minnekään. Kai pääsi, mutta tie nousi niin jyrkkänä, mukulakivisenä ja yleensäkin epämiellyttävän oloisena, että emme erityisemmin kiinnostuneet Hammerfestin lentokentästä jonka oletimme olevan siellä ylempällä tasanteella silmiemme näkymättömissä.

Ajelimme takaisin ja päätimme kuitenkin käydä laittamassa postikortit kotiin. Valitsimme kortteja ja ostimme merkitkin. Postilaatikko oli aivan ulkopuolella, korkea punainen kapistus jossa luki keltaisella **NORSKE POST**. Pujotimme korttimme sinne ja katselimme myymälää mietteliäästi.

Matkamuistot kai pitäisi saada. Tarkistelimme lompakon sisältöä ja kävimme viereisessä postitoimistossa vaihtamassa hiukan paikallisvaluuttaa.

Matkamuistoliikkeessä sitten katsoimme ympärillemme. Poron sarvia. Taljoja. Ai Vespalla? Heh; niin kyllä kai... Lapin nukkeja? Höpsis, tyttöjen puuhia.... Leuku? Joo, aika hieno, poron luuta varmaan koko kahva. NK 75;- Hitto, eihän meillä.... Pari kolme kymppiä.. No pienemmät puukot? NK 45;- Hmm.... No onhan tossa kuitenkin veitset. Tupessa luki Hammerfest. Ja luuta kahvassa, kaiverrettu ihan poron pää sarvineen. ja NK 15;- Semmoiset. Kummallekin. Ja hihamerkit! (kotona huomasiimme niissä olevan merkinnän MADE IN GERMANY)

Tyytyväisinä lähdimme leirintäalueelle. Saakelin löyhkä. Kunnes käsitimme, että se oli peräisin rannalla, sataman sivuilla olevista kalanjalostuslaitoksista, joissa turskat perattiin.. Valtavat perkuujätekasat lemusivat arktisessa auringossa 'tehtaiden' vierissä. Lähdimme mäkeen yökötellen näkyä.

Ajoimme sivutietä joka vei leirintäalueen ohitse. Kauempana tunturin reunamalla oli tähän paikkaan kovin outo rakennus. Iso kuin mikä - kerrostalo, valkea ja iso ja vielä loivan puolikaaren muotoinen. Paljon ikkunoita, kuin virasto; ei kun paremminkin sairaala. Miten se tänne on 'joutunut'? Paremminkin se sopisi jonnekin Oslon esikaupunkiin.

Ajelimme lähemmäksi tuota kummitustaloa mutta täällä tunturimaisemassa kaikki etäisyydet pettäivät joten ei siitä sen kummemmaksi lähestynyt, vaan käännymme oikealle aivan pikkutielle ja sitä niin kauan kuin Vespalla hyvin pääsi.

Jalkauduimme moreenikivisen penkan edustalla ja jaloittelimme aikamme.

Uteliaita kun olemme, niin mukelokivistä penkkaa ylös ja pilkistämään reunan yli 'todelliselle tundralle'. Kas siellä olikin pieni sievä kirkasvetinen tumma järvi. Kaukana vastarannalla oli jokin mökki. Aika hieno paikka mökille. Katselimme hetken ja minä sitten loihe lausumaan:
- Aika kiva mökki. Mutta se on niin kaukana, ei sinne pääse kuin kiertämällä tän järven. Sinne on ainakin kymmenen kilometriä!

Timi siristi silmiään ja happamesti tuhahti:

- ..vai on? Mähän näen täältä mitä sen ovikilvessä lukee!

Tämä käsitysero lammen/tunturijärven koosta onkin sitten hiertänyt Timin ja minun välissä aina kun tulee puhe minun arviointikyvystäni, muistaa Timi muistuttaa siitä Hammerfestin reissusta: se mökki siellä vastarannalla....

Leirintäniemelle mennessä alkoi se joka paikkaan tunkeva kumma lemu ällöttää pahemman kerran.

Laittelimme toki kahvia ja leipää-makkaraa kun nyt oli se keittolevykin käytettävissä. Timiä kuitenkin tuntui melkein oksettavan koko Hammerfest.

Eikä minustakaan oikein ollut paikasta nauttijaksi.

Aikamme 'kiukutelua' epäsiististä paikasta - yleensä ja erikseen Hammerfestista - ja haukuttuamme keskenämme kaikki norjalaiset ja Norjan yleensäkin saimme henkeä päälle ja vaikka iltapäivä oli pitkälläkin ryhdyimme pakkaamaan ja mätkimme kääromme Vespan harteille oikein urakalla ja kirosimme vielä sitä rahastanutta turjaketta kiskuriksi jolle emme suoenää killinkiäkään; polkaisimme Vespan henkiin ja sitten Hyvästi - Hammerfest.

Jotenkin en muista juuri mitään siitä raivokkaasta ajosta halki Pohjois-Norjan taukoineen ja tankkauksineen, mutta Timi ohjasti yhtä mittaa Vespaa 16 tuntia!

Nuokuin takapenkillä puolihorteisen ja puolinukkumisen välimaastossa. Vespa pörisi tarmokkaasti alla. Tunturit vaihtuivat. Tie 'rullasi'. Eteenpäin, perkele!

Rajalle. Tie Karigasniemeltä Ivalolle röykytti meitä aika tavalla mutta tähän yön (valoisaan) aikaan eipä ollutkaan niitä hiekkahävittäjiä!

Siitäkään en muista mitään todellista taistellessamme mukulakivitysten ja hiekka-aavikon kanssa. 4-tie vei alaspäin; skootteri surisi unettavasti:

Ei havaintoakaan Skaidista, Lakselv'istä, Karasjokk'ista, Karigasniemestä, Kaamasen tieltä, Anaarista, Avveel'istä, Törmäsestä, Kaunispää-Saariselästä, Kiilopäästä, Vuotsosta, Madetkoskesta, Petkulasta, Sattasesta, Sodankylästä, Askasta, Torvisesta, Vuojärvestä, Käyrämöstä, Ala-Nampasta tai Vikajärvestä.

Helvetillisesti palellen 'heräsin' kohmeesta sammaltavan Timin töykkiessä, alas ukko kiivetä sieltä maksamaan!

- Äh-häh? Mitä?

Rovaniemi Camping !

Kompuroidin koneistetun potkulaudan selästä

Mahtoi yövuoron tyttö huokaista meidät nähdessään, että “..kaikenlaisia sitä tässä hommassa....”

Työnsimme pyörää kohden samaa paikkaa jossa olimme päivä pari sitten majailleet. Niin kummallisen urautunut ihminen on luonteeltaan.

Saimme hiukan tärkeimpiä romuja irti ja sitten teltoa pystyyn vaikka kumpikin haukotteli niin, että oli naama revetä kahtia! Ja palelsi! Voi, että palelsi. Hampaat löivät loukkua. Makuupussit levälleen - äkkiä. Laukkasimme vessoille eikä hampaiden pesu jotenkin juolahtanutkaan mieleen.

Mutta silmiini osui vaneriovessa oleva kyltti **SHOWER**.

Sanoin Timille jotain siitä ja vaihdoin puolta.

Riisuminen tuntui kamalalta ajatukselta mutta en kyllä vaatteet päällä suihkuun mene.

Rakennuksen sivu oli ovetettu eri tarkoituksiin.

Luikahdin **SHOWER**ista pukuvälikköön, vapisten sain vaatteet niskastani penkille ja naulaan ja sitten heilurioven taakse. Lattialla oli puuritilä. Onneksi. Väliseinän yli tuli kaksi putkea vesihanaan ja varovasti raottelin kraanoja. Kylmää; perkkele!
Seinän takana posahti, tajusin sen olevan kaasulämmitin, no hyvä.

Justeerasin hanoja, vettä tuli nirkosesti ja puolihaihaileaa. Uittelin varvasta ja kättä. Vähän kerrassaan tulin kääntäneeksi kylmän veden pienelle ja kuuman aika auki; vesi alkoi höyrytä ja varovasti, jäsen kerrallaan uitin itseni kohisevan veden alle. Thups! kuului seinän takaa, HYYYYYY! Vesi muuttui kylmäksi! Kuumaa hanaa auki! Äkkiä. Nyt puolimärkänä palelsi hirveästi jos ei ollut suihkun alla, ja se oli PIRU VIE kylmähköä! PHOKS! käynnistyi kaasulämmitin uudelleen. Kohta vesi jälleen

höyrysi. Siis äkkiä alle. Voi helkutti, mitä pelleilyä. Sitten kuumaa vaan lisää, mutta kas vesi viilenikin! Kylmää pois, se auttoi, lämpö lisäänty...

Muutamalla otteella avasin kuumaa hanaa lisää kunnes sieltä tuli sen kaasulämmittimen tehon verran juuri riittävän lämmintä vettä eikä tarvinnut yhtään kylmää vettä sitä jäähdyttämään.

Silloin se lämmitin tohisi täysillä mutta kykeni lämmittämään vettä vain juuri sen verran, että se oli parahultaisen kuumaa seisoskella alla “sulattelemassa” jäseniään.

Siinä vihdoin viimein Rovaniemen aamuyössä huojuin ja nuokuin suunnattoman väsyneenä lähtemään minnekään; vesi valeli jäseniäni ihanan lohduttavana pehmentäen kuudentoista tunnin ja kuudensadan (600) kilometrin istumismaratonin jäljeltä.

Aamulla sitten suoritimme heräämisen oikein **helvetinmoisen pauhun, jyryn ja kirskunnan** kera! Mitä hittoa? Telтта oli tulikuuma. Vetaria auki ja ulos katsomaan mikä ihme se ryskääjää ettei ajatuksiaan kuule?

Joo. Juna se siellä meni tuon rautatiesillan yli monine kolkaavine, kitisevine vaunuineen ja sillan teräsristikko vahvisti ja kaiutti äänimyrskyn suoraan telttailualueelle!

Jupisten ja kiroillen Timikin heräsi vaisuna mutta hiki päässä helmeillen.

Eikä siinä kuumassa alkukesän päivässä enää unta saanut, kun koko kaupunki kohisi kilpaa Kemijoen virtaaman kanssa.

Mietimme sitten miten olimme tänne tulleet ja kaivelin kassejani lähtien Vespalta katsomaan mikä hukassa oli ja SPROING sanoi telttanaru. Timi kärttysästi kirosi kömpelyyttäni käskien vähän paremmin katsomaan eteeni. Mutisin jotain epäystävällistä kaivaessani kasseja esiin, liekö hellelakia jonka äiti oli huomaavaisesti pistänyt matkalle mukaan ja jota en jostain kumman syystä vielä ollut tarvinnut.

SPROINNNNGGG! Timi oli lentää nenälleen ja telttamme hytkähti lyhistyen sitten notkolleen... Tim tuotti sitten jotain painokelvotonta tekstiä mennessään huoltorakennuksen suuntaan.

Kaivoin kuulakärkikynän kassin sivutaskusta ja kun hän ilmaantui paikalle hiuksiaan kuivaten, totesimme, että telttailu on kurinalaista toimintaa ja sitä varten on oltava tiettyjä sääntöjä.

Hetken pohdimme asiaa ja tulimme yksimieliseen varmuuteen, että telttailun 1. (ensimmäinen) pääsääntö on:

1. **"ÄLÄ KOMPASTU TELTANNARUIHIN"**

ja kirjassimme sen kuulakärkikynällä teltan suojamuoviin. Toinen sääntö oli:

2. **"ÄLÄ SITTEKÄÄN KOMPASTU TELTANNARUIHIN"**

Kolmas sääntö tarkan harkinnan jälkeen kuului:

3. **"ÄLÄ VIELÄKÄÄN KOMPASTU TELTANNARUIHIN"**

Nämä muistiinmerkit kolme sääntöä olivat allekkain teltanmuovissa, vaikka tummanvihreää telttakangasta vasten niiden näkyvyys oli vähintäänkin kyseenalainen.

Pistin kuulakärkikynän sitten talteen ja rupesimme ihmettelemään miten sitä taas tänne Rovikselle oli jouduttu?

Aamupalan jälkeen katsoimme Rovaniemen olevan jo katsotun, joten maisemaan. Kasasimme hiukan pienenneen tavararöykkiön ja suunnistimme sinne mistä olimme tulleet, Kajaanin tietä hiukan matkaa ja sitten oikealle Tervolan ja Kemian viittoja kohti.

Sivistyksen alkaessa häämöttää Vespa kävi sivistymättömäksi. **Piaggio** 200 ccm kone urisi välillä hervottomasti - tehottomasti. Välillä taas veti aivan kohtuullisesti. Timi karjui tuuleen:

- Tulppa taitaa olla mennyttä!

Tullessamme sitten Kemiin kurvailimme hetken nikottelevalla skootterilla ympäri kunnes löysimme paikallisen SHELLin aseman, sieltä sai CHAMPIONin sytytystulppia. Timi oli neuvonut minuakin olemaan hyvin merkkietoinen.

No, tavaroita vähän sivuun ja vasen kylkiposki auki. Tulppa-avain ja -"Joo, kyllä tämä on aivan rusina" - sai edellinen CHAMPION tuomion. Vanha mäkeen ja uusi tilalle. Loihe Timi innokkaasti ihmettelemään, että on se vaan kummasti kestänyt tuo tulppakin, vaikka nyt on jo kovasti sillä ajettu! Yli kakstuhatta kilometriä!

Että minnes sitten? Pelti paikalleen, kapsäkit kylkeen ja pörinää pönttöön. Vespa reipastui jälleen ja vastasi kaasukahvan kääntöön näpäkästi.

Kävimme kahvilla SHELLillä ja sitten maantielle.

Simo, Kuivaniemi, Martinniemi ja Haukipudas. Oulun silloilla kyselimme toisiltamme, että ei kai sitä mennä aivan samaa tietä nyt sitten?

Ja totesimme, että ei!

Käännyimme Limingan suuntaan ja niityiltä 8-tielle, eihän se ollut kuin kaksi kertaa 4-tie! Hih!

Ilta kävi yllemme. Oli toki valoisaa mutta Pohjanmeren pikkukaupungit olivat takapenkiläiselle yhtä/samaa.

Tiedän käyneeni Raahessa, Kokkolassa, Pietarsaassa, Uusikarlepyyssä vaan ei muuta mielikuvaa kuin aamuyön hämärässä uinuvat matalat puutalot toinen toisessaan kiinni Vespan etuvalon pyyhkiessä katukilpiä seinustoilla Timin hakiessa tieviittoja.

Kunnes niissä luki VASA - VAASA.

Jotenkin selitin Timille lennossa, että siellä mun äiti on asunut, ja se sai riittä syyksi ryhtyä etsimään leirintäaluetta.

Kilvet olivat pieniä ja huonosti näkyvissä hämärässä aamuyössä kaikenkarvaisten lehmusten lehvästöissä.

Palosaari... eikun Raippaluoto: [Vasa CampingPlats](#).

Kaivelin lompakkoani, hitto, Norjan kruunuja, Vaasassa! Eikä niitäkään ihmeesti. Ja muutama paperimarkka?!

Muistin sitten "salaisen aseeni". Äitini oli antanut minulle kaksi satamarkkasta vararahastoksi. Laittanut ne pieneen kirjekuoreen ja ommellut kuoren langalla anorakkini sisäpuolelle niiden kahden etutaskun väliin!

Sieltä siis ratkottiin satanen esiin ja kolehti alueen vartijalle.

Sitten telttä taloksi ja matkaaajat nukkumaan.

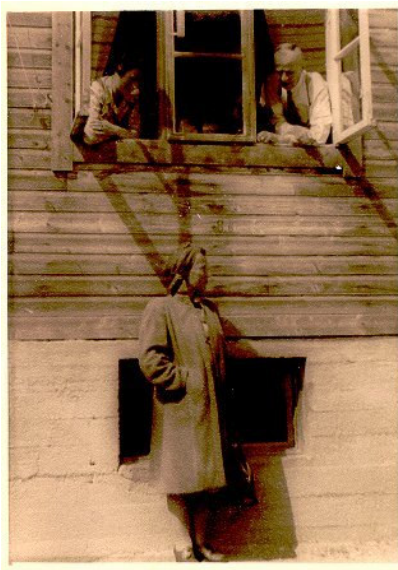
Nyt alkoi matka verottamaan matkailijoita joten Vaasan kierros oli varsin vaisu.

Menimme kuitenkin Palosaaren, jossa vanhempani olivat asuneet ennen syntymääni. Meillä oli valokuvia tuolta ajalta.

Ja siellä isälläni joka oli ns. kissahullu, oli ollut valkoinen villikissan pentu "Kirre" jonka isä oli tuonut jostain vakuutusreissultaan takin povitaskussa. Sieltä olivat pilkistäneet orvokin siniset silmät takkia raottaessa.

Ajelimme Palosaarentietä ja löysin oikean talonkin. Nyt se oli verhottu lautamanttelilla, valokuvissamme sen seinät olivat olleet aina hirsiset. Timin kanssa kiertelimme taloa ja todella harmittelin, että olin unohtanut sen valokuvakameran kotiin lähtöhässäköissä. Vaikka se olisi ollut sellainen Coca-Cola-kamera, niin saihan sillä sentään tunnistettavia kuvia. Päätin tulla kuvaamaan joskus sen talon oikein kunnolla.

Tämän kulmatalon toisella puolen oli se kaivonkansi josta Siiri-äitini kertoi nousseensa lainapolkupyörän päälle (kun se oli miestenpyörä) ja ajaneensa isä-Harryn kanssa Maxmolle asti, kaikki ylämäetkin seisten polkien kun ei olisi uudestaan päässyt mahdottoman korkean pyörän päälle.

Ja kulmakadulla oli se talo jossa oli ollut elokuvateatteri johon isä ja äiti olivat lähteneet vasta sitten kun ikkunasta kurkistaen näki, että edellisen näytöksen väki oli jo tulossa ulos... Kun se oli siinä niin lähellä.

Ja talon päädyssä oli joku kauppa. Sodan aikana oli siinä ollut kukkakauppa ja kun Vaasaa oli pommitettu niin lentopommi oli osunut siihen tienristeykseen rikkoen toisen päädyn kaikki ikkunat ja iso pommisirpale oli mennyt ensin vesirännin läpi, sitten hirsiseinän läpi ja sitten kukkakaupan puisen myymälätiskin lävitse ja jymähtänyt uunimuriin kairaten siihen syvän kuopan!

Kun pommisuojausta oli sitten tultu oli "Kirre"-kissaa etsitty ja etsitty pitkään ja hartaasti maanitellen, mutta eihän se olisi mitenkään ulos päässyt kun kaikki ovet sentään olivat kiinni?

Haettiin kermaa ja silakoita ja lihanpaloja kissan houkuttimeksi ja ihmeteltiin miten voi kissa kadota huoneistosta ihan noin vaan?

Sitten illalla ryhdyttiin alakulouisena nukkumaan ja vedettiin kaksoisheteka auki; ja kas siellä valkea Kirre oli hyvin pelokkaana vuodevaatteiden välissä!

Iltapäivän puolella kiertelimme vielä kaupungissa, luin seiniltä katukilpiä jotka herättivät hämäriä muistikuvia äitini kertomuksista Vaasan ajoista.

Niiltä 'lämpösiltä' sitten lastasimme Vespan ja lähdimme seuraamaan 8-tietä alas rannikkoa.

Jotenkin mieleeni muistui, että jälleen jonain iltayönä huristelimme Salon läpi, sekin 'tuore' kaupunki. Miten lie se osuikaan Porvoon ja Rovaniemen väliin?

Vihdoin viimein aukeni aamuöinen Unkan suora ja linja Porvoon uudelle sillalle. Minua kyllä hirvitti kun olimme sellaiseen aikaan tulossa kotiin, mitähän äitikin sanoo kun kello oli vähän yli kolme? Mahtaa olla vihainen?

Hirnu varovasti huristelimme Kaivokadulle ja melkein työnsimme Vespan viimeiset metrit porttikonkiin ja ryhdyimme purkamaan omaa osuuttani lastista. Timi moikkaili puolikuormatun skootterin myötä ja huomaavaisesti työnsi sen kadulle ennenkuin polkaisi käytiin lähtien Kaivokadun yläpäästä kohden.

Vaikka kuinka keräsin käsiini kaikkea mahdollista, en saanut niitä kerralla mitenkään käsiini. Hyvin varovasti - kolistelematta - kipusin toiseen kerrokseen ja sovitin avainta lukkoon. Tuskin sain ensimmäisen kuorman laskettua käsistäni keittiön lattialle kun äiti yöpaidassaan hiippaili vastaan ja puristi oikein kunnolla syliini ja sanoi olleensa niin kamalan huolissaan; onneksi lähetitte niitä kortteja sentään. Huokaisin sydämestäni ja hain loput kantamukset porttikongista valjenevassa kesäaamussa.

Ja niin edelleen vuosien kuluttua oli matkamme saanut niin gloorian sädekehän ylleen, että alkoi olla vaikea muistaa että se oli ollut 'raakaa' todellisuutta.

Ehkä se oli siinä kuitenkin kaikkein tärkeintä, että kokeilimme ensi kertaa todella omien siipien kantavuutta; lähdimme pesästä kokemaan maailman tuulia ja totesimme että ne kantavat kun itse vähän yrittää.

Sen pituinen se.

Tämä tarina on kirjoitettu ja julkaistu aikoinaan Nesteen RadioAmatöörien kerholehdykässä VTRAR (Väliryhmän AsemaRaportti) Nro 1993 – 1.

Teksti kirjoitettiin Word Perfect-ohjelmalla ja siihen jätettiin ”aukkoja”, tyhjiä neliöitä kohtiin joihin tuli kuvia. 1967 matkalla ei ollut kameraa joten jotain korvaavaa oli keksittävä.

Oli se Hammerfest-veitsi ja anorakki, alias pyyntökoira jotka asetettiin kopiokoneen lasille ja vuoroteltiin sivujen ja kuvakohtien välillä. Niin saatiin aikaiseksi muistiokuvia menneiltä ajoilta ja lehti lähti jakeluun Nesteen sisäisessä postissa runsaalle 30 kerholaiselle.
